

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 388/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 105/2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca

(ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 105/2011 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti namietala nečinnosť okresného súdu v poslednej dobe, následkom čoho vznikli prietahy a vytvoril sa priestor pre predĺženie jej stavu právnej neistoty. Svoje presvedčenie o existencii prietahov oprela o skutočnosť, že „v rámci posledného roka došlo v rámci predmetného konania, len k týmto úkonom:

- 01.06.2016 výzva na zaplatenie súdneho poplatku
- 01.06.2016 predkladacia správa na KS Žilina
- 02.02.2017 spis vrátený z krajského súdu, uznesenie zo dňa 17.03.2015 zrušené a vec vrátená na ďalšie konania
- 06.03.2017 uznesenie OS Čadca zo dňa 20.02.2017
- 20.03.2017 som sa ako navrhovateľka vyjadrila k uzneseniu OS Čadca

V súčasnosti sa vo veci stále nezačalo konať, ani nebol vytyčený termín pojednávania a aj z vyššie uvedeného je zrejmé, že súd za posledné obdobie vykonal iba minimum úkonov, čo nenapomohlo k rýchlemu ukončeniu sporu a odstráneniu mojej právnej neistoty. A to aj napriek tomu, že základnou povinnosťou súdu ako aj sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Z dôvodu nečinnosti súdu som bola nútená podať sťažnosť predsedovi Okresného súdu Čadca na prietahy v konaní zo dňa 30.01.2017, ktorá bola doručená súdu dňa 17.02.2017. Na predmetnú sťažnosť mi predsedníčka súdu odpovedala prostredníctvom upovedomenia o spôsobe vybavenia sťažnosti, ktoré mi bola doručené dňa 27.02.2017. Predsedníčka súdu v ňom konštatovala, že vo veci neboli spôsobené prietahy v konaní, čo sa však nezakladá na pravde.

Som presvedčená, že sa nejedná o zložitú vec a ja ako účastník konania som súdu súčinná, nakoľko na každú výzvu súdu som v stanovenej lehote odpovedala. Napriek tomu sa nevieme domôcť svojho práva na súdne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku trvania konania (6 rokov) a aj skutočnosť, že konanie do dnešného dňa nebolo právoplatne skončené, domáham sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Poukazujem na skutočnosť, že stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzam pre dĺžku

doterajšieho konania, ktoré stále nie je právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na moju psychiku, pričom ako strana konania nemám reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo vo mne vyvoláva pocit bezmocnosti a to aj pri uplatňovaní mojich práv.

Som presvedčená, že za týchto okolností sa vyžaduje nielen vyslovenie porušenia práva a príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základných práv sťažovateľa, ale aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako prostriedku na dovriešenie ochrany porušovaných

základných práv sťažovateľa. Z týchto dôvodov považujem za primerané finančné zadosťučinenie sumu vo výške 5.000.- €.“

3. S poukazom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu a posudzovanie možných prietáhov podľa faktickej a právnej zložitosti veci, správania sa účastníka konania a postupu samotného súdu sťažovateľka uviedla: „... Čo sa týka prvého kritéria, tak vec nie je fakticky a ani právne zložitá, nakoľko sa jedná o určenie bežnej náhrady za užívanie rodinného domu, ktorú stanovil znalec [REDAKOVANÉ]. K druhému kritériu chcem uviesť, že ja som súdu súčinná, pretože som doteraz zodpovedala na všetky výzvy súdu a v súdom poskytnutej lehote som zaslala k tomuto svoje vyjadrenie. Ku tretiemu kritériu chcem uviesť, že samotný postup okresného súdu je taký, že v nejakom období súd koná, avšak následne sa odmlčí aj na viacero mesiacov, v ktorých akoby zabudol, že je na súde podaný návrh, o ktorom doposiaľ nebolo už po dobu takmer 7 rokov rozhodnuté a to ani jediným meritórnym rozhodnutím vo veci.“ Svoje tvrdenie podporila citáciou ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) obsahujúcich povinnosti súdu a sudcov a viacerých rozhodnutí ústavného súdu.

4. Sťažovateľka s odkazom na čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 154 ods. 4 ústavy, čl. 127 ods. 1 a 2 ústavy, § 18 ods. 1 písm. g) a § 56 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), čl. 17 Civilného sporového poriadku a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku navrhla vydať nález v znení:

„Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na prerokovanie bez zbytočných prietahov podľa 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. I6C/105/201 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], finančné zadosťučinenie vo výške 5.000.- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 374,81 € za 2 úkony právnej pomoci /prevzatie, príprava zastúpenia zo dňa 31.3.2017 a podanie sťažnosti zo dňa 27.02.2017-jeden úkon á 147,33 + 2 x 8,84 € režijný paušál + 62,47 € (20 %DPH)/ na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho vedeného vo VÚB a.s., pobočka Čadca na č.ú. v tvare IBAN: SK69 0200 0000 0031 7487 8351 do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

5. Ústavný súd požiadal okresný súd o vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľky listom z 15. mája 2017. Odpoveďou z 19. mája 2017 predložil okresný súd prehľad úkonov vykonaných od začatia konania s vyjadrením, že súd vo veci konal priebežne a k predĺženiu konania prispeli samotní účastníci predkladaním nových návrhov na vykonanie dokazovania, nejasnými podaniami a využívaním možnosti odvolať sa vo viacerých prípadoch, v dôsledku čoho bol spis opakovane na krajskom súde.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, v ktorom sa účastník konania ocitol.

14. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Od 1. júla 2016 vstúpil do účinnosti Civilný sporový poriadok, v zmysle ktorého podľa čl. 17 súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Povinnosť súdu postupovať v konaní rýchlo a hospodárne je uložená aj ustanovením § 157 ods. 1 CSP.

15. Povinnosťou ústavného súdu viazaného petitom návrhu (§ 20 ods. 1 a 4 zákona o ústavnom súde) bolo v predmetnom konaní posúdiť, či postupom okresného súdu

v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 105/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

17. Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili.

18. Ústavný súd v nadväznosti na citované ustanovenia už opakovane konštatuje, že z ich vzájomnej väzby vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. V prípade namietaného prietahu v konaní je splnením tejto zákonnej podmienky aj vymedzenie obdobia prietáhov, pokiaľ sa nenamieta celková dĺžka konania. Bolo preto základnou povinnosťou sťažovateľky, aby čo najpresnejšie opísala skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je teda vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľky spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jej základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.).

19. Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že sťažnosť obsahuje relevantné ústavnoprávne zdôvodnenie len v časti týkajúcej sa priebehu konania od 1. júna 2016 do podania ústavnej sťažnosti, teda sťažovateľka vymedzila porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote uvedeným časovým obdobím. Tomuto nasvedčuje konštatovanie sťažovateľky, že *„... v súčasnosti sa vo veci stále nezačalo konať, ani nebol vytýčený termín pojednávania ..., že súd za posledné obdobie vykonal iba minimum úkonov...“*. V logickej súvislosti potvrdzuje uvedené aj príloha sťažnosti (sťažnosť na prietahy podaná predsedovi okresného súdu z 30. januára 2017), ktorá obsahuje vo vzťahu ku konaniu sp. zn. 16 C 105/2011 text: *„... posledný úkon súdu – uznesenie zo dňa 1.6.2016 na zaplatenie poplatku za odvolanie (nekonalo sa 9 mesiacov).“*

20. Z obsahu spisu vyplýva, že 1. júna 2016 bola vyzvaná sťažovateľka na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a bol daný pokyn na doručenie odvolania na vyjadrenie protistrane, 18. júla 2016 bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní proti procesnému rozhodnutiu, 2. februára 2017 bol spis vrátený z odvolacieho súdu – uznesenie bolo zrušené, 20. februára 2017 bolo vydané uznesenie, ktorým bola sťažovateľka vyzvaná na odstránenie nedostatkov podania, 20. marca 2017 upresnila svoje podanie a 3. apríla 2017 bolo jej podanie zo 17. marca 2015 odmietnuté.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v období od 1. júna 2016 do podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou (21. apríl 2017) konal bez prietahov, preto ústavný súd vyhodnotil sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

21. Ústavný súd nepristúpil k preskúmaniu dôvodov trvania namietaného konania od roku 2011, keďže celkovou dĺžkou konania zdôvodňovala sťažovateľka „iba“ žiadaný nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. K takémuto záveru dospel ústavný súd z tvrdenia sťažovateľky, že *„... vzhľadom na doterajšiu dĺžku trvania konania (6 rokov) a aj skutočnosť, že konanie do dnešného dňa nebolo právoplatne skončené, domáham sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Poukazujem na skutočnosť, že stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzam pre dĺžku doterajšieho konania, ktoré stále nie je právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na moju psychiku, pričom ako*

strana konania nemám reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo vo mne vyvoláva pocit bezmocnosti a to aj pri uplatňovaní mojich práv.“.

22. V časti II sťažnosti sťažovateľka hodnotí postup okresného súdu slovami, že „... v nejakom období súd koná, avšak následne sa odmlčí aj na viacero mesiacov, v ktorých akoby zabudol, že je na súde podaný návrh, o ktorom doposiaľ nebolo už po dobu takmer 7 rokov rozhodnuté a to ani jediným meritórnym rozhodnutím vo veci“. Jej tvrdenie v uvedenom znení je neurčité a nemá oporu v obsahu súdneho spisu, z ktorého ústavný súd zistil, že vo veci samej bolo rozhodnuté 7. apríla 2015, avšak rozsudok okresného súdu bol zrušený odvolacím súdom 25. februára 2016. Sťažovateľka neuviedla, v ktorom konkrétnom období okresný súd nekonal, preto v tejto časti je jej sťažnosť nejasná a neurčitá, nespĺňa zákonom predpokladanú náležitosť spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

24. Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

25. Nad rámec odôvodnenia ústavný súd aj vzhľadom na namietané porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje za potrebné uviesť, že ak by okresný súd zostal v namietanom konaní bez relevantného dôvodu nečinný, resp. v ňom postupoval neefektívne, nič nebráni sťažovateľke opätovne podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a domáhať sa ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak s riadnym odôvodnením.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017